

(11) 369

8/5

indexed
5.10.54

Dij' I

0-17

53p

(8/9)

duf 8

24/5/45

1/8

pp. 1-8

J. Kgodi Mpe K34/5

Ije lengoang

Mabele thoro: a lengoa selemo. a leoa dithoro di apeva
 leoa, di shiloa bopi, tja apeiva bogobe ke sona se
 jo se sego's go tjo hle ga a emnye a medistwa
 a diva joala, bo ~~...~~ batho ke godileng.
Leotja: le lona le leoa dithoro. le shiloa bopi
 la'apeiva bogobe ga bo ratoe kudu ke batho,
 ka nako e nque bo cholosha bana goala jwa
 lona bo bogale go feta jwa mabele-thoro. gale
 apeve leoa. Mapela. a leoa e sale magenyane
 e a apeva, a beshwa a leoa dithoro. ge a omile
 dithoro dia foforaath tja apeva le kokoro kapa
 dia thuthupishwa tja dia dithuthupe. Dia shi-
 loa tja dia diva bipia tja apeva bogobe. Kapa tja
 dho'olwa tja setloa ka lehudu bopi jwa gonar
 bo dia bogobe jo bo botse jo bo shoana. le mo-
 togo oa jona o matlafatja masea le batho
 ka godileng o bose kudu. Ge di hlobotjoe tja
 tsoakwa ka ditloodi dia mogobe. o ratoe kudu
 ke batho ka mo'na. Mphogo o leoa dithoro:
 omela da ona o dia motogo o mo bose, sipete
 sa bana se omeloa ka mphogo. le maputo a
 ometjoeing ka ona a phala a mabele kapa
 leotja go bohle. Nyoba e leoa lehlaka.
Dinaoa di leoa dithoro le matlakala a
 apeva motogo ge o omishitjoe o diva mphu-
 sha oa tsoakwa ka ditloodi make kapa ~~...~~
 lelese ke seshebe se ratwang ke basadi dinaoa
 di apeva dikgobe, di tsoaka mabele kapa di-
 kokoro le mogole. Le ge di le tee di dia kgobe
 tje matlafatjang. Bakeng sa mphago ze motso
 a ea maeto ba di shoka ba re ke setgotts.
Ditlhodi: Di leoa di thoro: di dia kgobe tje di
 bose kudu le go bipela ga di bipela. Bakeng

sa

Tjilangrang

sa mphago se mōtoane sa ditlhodi se phala
mefago ka moka. Baeng ba thōtōa ka tjona
le nguetji ge e la bogadi serotoana se roeleng
lefisoana la bogobe jwa ngoana le cheloz tjona
ge di se gona. Ke gona va chelang ditloo. Lesho-
pelo la cheloz mphago. Ditloo, Dimeva Ditlhodi
mphago di bitjwa matsaka. Ditloo di lewa di
thoko. ge di see magenyane di apeva photla. Ge
di omile di apeva di tsoafa mafela tjia bitjwa
mogobe o phala va dinaava ka boose, ke mphago
o tšileng. ge di apeiloe di e tee di dia se mo-
toane se se boose.

Legapu. le lewa morogo, le metsia ka gare le tita
bo dia lewa. ditshotse dia gadikwa tjia cheba le
tsoai ke seshibo. Ge di gadikiloe tjia setloa ka
lehuhu tjia hlakanchua le marotse di dia se
mpjerane, se ratōa kudu ke basadi se tšile sa
ba noncha. Dibe di gadikwa di cheloe letsoai di
setloe e be bokome. Ebe e le mphago o mogoto
ge batho ba sa sa kapa se daemaneng ka
dinao. Ge ba re tjeisha dira le mōlapo mphagopa
dira ke metse: ba be ba era goa bare go koma
bokome jo ba soare ke lengova. Ba se go nox
metse ba khone dinao le lli.

Lerotse More: Go lewa lona lerotse le apeva la
lewa lege e see le lewa. Seleno lea hlabelewa
la koapišhoa la apeva legodu le timola ba
tho letjatji. ge le fehliloe ka bopi le bitjwa
kgodu e ra toa kudu ke basadi me e boose.
Ditshotse le tjona dia gadikwa tjia shiba bogobe
ke seshibo sa basadi.

Lefodi. Go lewa Kenya. lea apeva la tšaj di-
thotse tjia lona ge e see tje disoa, basadi ba
di rata kudu ba di ja le kgodu sa lona bare
ka tsiki.

Ije lengwanq

Lepodi ke sejo se se bese kudu ka gongwe
lea eboza ka mphaka. leapeoa kgodu, ba
kgodu ea lona le ge e fehlilwe ka l'opi e
boze kudu. Dithotse dia gadikoa tja nokoa
ka atjosi di shebe bogobe.

Maraka. Le oona ke sejo se seng se se boze sa
lehlabula go lewa kenya, ea apeoa ea lewa
kapa ba tšvake morogo oa mphodi ka leraka
Ga re ka dilengwa. Leraka, legapu, le nyoba ke
tjona di lewang lehlabula feela.

Dikenywa tja naga

Tja lehlabula: ke dithetša, dithobe, dinnee,
mabila, māchidi dikgoete, mahlatswa, mako-
no, mazo, marula, mahlono, ka marula bebe
ba die joala bo bitjwa morula. Le bogobe jo bodi-
la jo ba bo apoa ka metsi a marula. "gagochebe
mmela moruleng." Le oona mahlono ba dia bo-
gobe ka metse a oona. Dithapo tja machidi
di bitjwa dichidi. ba di phapsha sha matšha
la ba setse moko ka waba le lokisheditjwe-
ng oona ke gore la mokoti gae 'hehudi' ba
dia mapa o thusa kudu bashudi ba
tsatsa mekgopa ea bona ka oona gore
e tle o butjwe ka pele ge ba shoga. Dit-
ho tja mabila di ne voko o boze ge ba ochitje
ka morogong oa mokhusa o tsefiche morogo.
kenya ^{ke ding} ke dithoko. Ge e le ~~ditho~~ tja selemo ke
ditšho feela marega ga gona kenya.
Dikenywa ije kamona li leoa ke batšha ka
motsa gomme ga di leoa ka go swana. Machi
di ga e jelwe go khosa a jelwa boze le ma-
rula le makocono le mahlatswa. Toro kenya
e'ngoe e jelwang go khosa e lewa lehlabula.

merogo e lengoang ke; Monava le mphodi
 le loba la mphodi le lona le apeva mo 150
 oa lehlabula o kgotleloa ka leraka joale ka
 mphodi. Merogo e sa lengoang ka lesoka ke
 Fore le lehlanye e mela selmo ge hlare di
 tshoetshetha. Theepe le leroto di medishoa
 ke pula mashopeng. Leroto le lona le apeva
 khusha joale ka monava. Mphodi o ^{o sa apeva} anegz^o khusha,
 Masui: A leoa e sa le lelese a noeva a sa
 tjoa go gangua, a fufutjwa, ba hutjoetja
 magole ka lona Ba a kgatthisa ba okola
 makhura a nee thuso kudu. Mogongwe
 ba a phophicha, a bitjwa dithatha, di bose;
 badi ja motho a khore, Masui ke sejo se
 sego go bohle. Ge a sa phophishoa a sa
 ree hlova a bitjwa leshere. Masui a kga-
 hlishoang ga a cheloe pitjeng e tee di bapedi
 le dithatha di lotjwa ka go ea a tjona go
 shele. Dithatha di a agela ntlwana ea
 ona. Baeti ba thotwa ka ona 'Dithatha
 Badisha ba a noela go a kwa shalleng.
 ngoana o fiva masui a sa le lese a gago
 na nako eo ba reng a ka ila masui ka
 baka la joana. Ge masui a atile a leoa
 ka nako e 'ngue le e 'ngue Ga re ga dijs ka
 moka masui a latela bogobe ka go photosha
 motho. Ka le shere ba apea bogobe jwa mpshii
 Nama. Nama ba re ke moeng. Ba atisha
 go hlaba marega. Ka nako tji dirg ba hlaba
 ze go nee moeng kapa menyanya lege
 ba ekwa chigo. ga se sejo sa ka mehla
 e leoa e se ntlwana, kapa ea behwa ea anegwa
 ea diva megoapa. nama le a apeva, ea behwa
 ka moo mbiji a kgahlwang ka gona.

nama

Ga go na molao oa go ja nama. E e segore
 ge go hlajwa kgomo banna ba tsibichwe
 go re ba tle go ja sebeti. Ke go re e mong-
 le e mong, tla tloga a nee seripana sa
 gage seo ba tla go ea ba afaa tja gabo.
 Tja tla tloga ba tla go ja ditsetlo, "tja ka
 teng" le hlwaga ga morago. Basadi ba bile-
 gwa mogotlo. Kgomo ga e tingwe banna
 ke ea bona ka segagasho. Mooka e mong le
 e mong ga a itshegile le gona go nee tja ba-
 nna dinamama bogotlo jwa Kgomo ke jwa
 monye. Nama tja banna ke leseto, leshappane
lehbele ngaatl, nko ditsebe, Dittho tja bong
 kgadi e kgoto e fiva mohloloto o mogoto o
 monyane o fiva e nyane mogotlo motho
 ka matswalo o fiva leoto, moratho a tja
 letswyo. Papage hlwaga. Kgadi e taala ema,
 sorong ea sega setho se seng le se seng ge se
 peeta. Kgoshi e begwa ka lehlakore ge go hlabi
 ke pholo le ge e le kgomo ea monyane.
 "Kgopo tje nne le lehuriedi la segotla". Tje tharo
 ke tja ramotse. Nose e ratega hudu, wodi e
 a hlotloa, se lotoa e leoa ka hlokomelo, e a
 belwa meloko ge e le e nchi. Motho ge a bone
 phago ea lona mo e tsenang o tata kgare
 ka joang kapa thabe tja mohlare a bea ke
 gore e ka se ke ea rapiva ke motha, e a ra-
 pang o molato, ga a bone oa lefishwa.
Tje e lewa ke bohle; segongwane le maphate
 ngwaga di tlile ba di tlogelwa e see boshego
 ba di gola ka dishegwane le mekotla, tja
 afaa ka pitja tje dikgo's. di lewa di sie
 metsi, dia anoga tja lewa di omile tja a

Khushwa; ke sesho se se boose. Ge e le tjiana
 tje di nyenyana di kola ke baana. 'Mamma
 ti, mankoto, tjiana lehgara, mohlotlo-pudi,
 Lhokwana-pitsi, letie Tata kgope. Ke tjiana tje
 di nyenyana, Bathoba godileng ga badi
 tjoele Lerole. Dintlwa dia leoa e seng jvale
 ka tje, Diratwa kudu ke basadi le baana.
 Dintlwa di tja selemo ka f morago ga fika
 la tshela. 'Tjiana tje di nyenyane ke tja
 ngwaga kamo ka, moka di ata selemo ge joang
 'hohlogi'. Dintlwa le tjona ngwaga di latile
 dia a ngwa, ba di khusha ge ba shiba.
Tje ba tje ba e rekishe ge e Motjive kudu.
Jola; jola bo diva ka ba mabele, le tje, le
 tjele, ba tja mabele ba a ena ka metjine,
 a re go thapa ba a ncha a phophisa ba a tshela
 ka pitjeng e omileng ba a khurumela ke
 go utega are go mela, ba a anaga a bitja
 'mela. Ke moka ba o shila ba tlophela me
 tse a tlala dipitja, ba chela bopi jola ka
 tje gona. Eaba ba apile metse ka pitjaka
~~ba tshela tshakancha~~ a re mola a bela
 ba tshela bopi jola 'mela ka gare ba loisha
 ba bo khurumela jola re go butjwa ba solela
 ka mola pitjeng tje nang le metse a mela
 ba hulua ba bo tshakancha ba lesa ka
 gosana ge ba thutja go beetje ba bo apese
 jola butjwa. Jola re go jola ba omela ka
 bopi jola 'mela. Mohla bo belang ba hlolla
 ke jola. Ba ncha sego se fika monna a
 loapa, a bitja banna ba gabo ba tla ba
 noa, ke le'hulele. le ge e le jola moshemo le ge
 e le jola go nova peela, le'hulele ke mola o. Kase
 gagesho jola bo nooa ke banna ba bagole
 le ba kgelole peela.

begana

joala ge bo noeva, ba begaba kgoo e re go
beoa monye a bega ea mohlakamang ka
matsalo. Mogolo kapa moratho, eoa chela ba
gabo ka galatelana. Mokhi o re go kgoo motu
tlo oa pele go re a bo hlakane sa o fa
mong a joala 'ba re ke di nchi kapa mphoto'
ke moka o fa banna ka go latelang joa
ka mola a ba chela. Basadi ba fiva joa
bona go shele ba re ke sego sa basadi.

kgoo monye motse ga e ke e ba motgi ra
joala. Ba kgalajje ba fiva joa bona go shele.
Moeng o nchetjwa mphoto ke ea mo fang joala
ge kgoshi e enoa, ba e reta ge e metja: Ba re
thobela, morasui, kgoshi, mpedi, se lena.
Joala jo diwang ka di kengwa tja mekha-
re ke morula o diwa ka marula ba a phula
ba lokela dikoko ka pitjeng ba chela metsi.
Mohlodi o cheloa ka pitjeng e shele o bitjwa kgoo
no. Gosasa dikoko tjela ba di enola, ba chela
kgano ka pitjeng e ba nchitjeng di koko ke
moka ba a bitjela ka moro ge ba bitjwa bitjwa
bitolla ba hoetja o beetje oa noeva. Ga o na
sebe go. le mola o ga go na mola o a morula.

§ Kebaka. Ga go tsijoe go re le tja kae, le mela
gohle moopuu sa lona e ka oelang ga le leme-
loe mashemra. Ba atishago le gasha mahlakung a
kgoo kapa ka mafuric le kgoo le se la hloa le
bitjwetja ruri, ba hlokomelago kgetha ditthoro,
le byalwa ke ba kgooi ba lona. Bare go le
anega ba le bea ka difala ka ntlong, lea bipjwa
lea rekishoa. Ba kgooi ba lona ba re: Baji ba pa
tje re motoko re mongue ra thakana mohlaka
ka oa tlala, ke go re ba kgooa ka bouchi ba tota
lo⁴ta matlakala go kgooa oona dipuu di beoa
go shele.

Ba le Kgoga ka pea ea fase ba lokela lehlaka
 ge ba Kgoga ba re go fetja ba lota lehlaka
 ba khupetja mbotiana old. Le be le itlwa ba
 ba swa le hloegile kudu. Motho ge a dia tja go
 se hlamatsege, ba re: O diva ke patje! Le re ton
 ke bona bakgogi ba lona - Ba re: neng sa jigo
 patje o otishoa keng, mathaka re otisha ke go gole-
 tja mollo ting: Ba re: More ba o beile ka difala
 ntlong ba re, ba tla reka dilo tja mabala di etla
 Molaodi ge e le mokgogi oa lona, o Kgoga pelea
 se a hloa a laola.

Motsoko joale ka lebaka ba re di tja moo mabele
 a tjoang gona. Ba le Kgoga ka pea e bopiloeng
 e seng ea fase joale ka patje, motsoko oa peaba
 re ke mo tji tji. Motsoko oa dinko ba o fothla
 mo mekolong ba o shila ka loala kapa lekope
 lo le bopetjeng go shila letsoko la rego butjwa
 ba le chela ka motora oa Sepavane kapa
 sekgopha, ba tse ba le tala ka metse. Ge
 ba feditje moo ba le anega mollong ga re
 e ome e seng go omela kuru. Ke moka le
 lo ketje go Kgoga. Le tsoke le mela gohle moka
 lona le diloa dirokolo khausui le metse ka ma-
 furi lea joalo le byaloa pele ka dilolong la tse
 le shimolloa go ishwa dirokolong. Ba re ge le she-
 tje le bodule ba kgoatha mathakala ba a anega
 ba tse ba a thapisha go dia mebole. "lebaka le
 lona le diva mebole mo le atileng". Le be le kg-
 goa ke batho ba godileng feela kgale, ga le go pole-
 loe bope joale ka patje, le lona ba le resisua
 ka mebole 'mole o tse o tala seatta sa molho so
 mogolo ge o tatiloe o feta kgole pose tje pedi tja
 sekgova tja it.